

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
Володимир ЛАДИКА
В. Ладика 2023 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня «магістр»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
(освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти)

РЕКОМЕНДОВАНО

Вченою радою факультету
Протокол № 9 від 03.04.2023 р.
Голова Вченої ради факультету
економіки і менеджменту

М. Лищенко
Мargarita ЛИШЕНКО

Голова фахової атестаційної комісії

М. Лищенко
Margarita ЛИШЕНКО

Суми – 2023

Програма фахового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня «магістр» за 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти) 2023. 22 с.

Програму підготували:

ГЕСНКО Михайло	кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування
ФРОЛОВ Сергій	доктор економічних наук, професор
БОРИСОВА Вікторія	доктор економічних наук, професор
РИБІНА Лариса	кандидат економічних наук, доцент
ШАЛИГІНА Ірина	кандидат економічних наук, доцент
САМОШКІНА Ірина	кандидат економічних наук, доцент
ГУЗЕНКО Тетяна	кандидат економічних наук, доцент

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування. Протокол № 19 від 03 квітня 2023 року

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Вимоги до складання вступного випробування	5
2. Оцінювання ступеня відповідності знань визначеним критеріям	8
3. Зміст дисциплін фахового вступного випробування	9
4. Критерії оцінювання знань	22

ВСТУП

Програма фахового вступного випробування для осіб, що вступають на ОС «Магістр» (для вступників на спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста)) підготовлена у відповідності до Правил прийому, розроблених Приймальною комісією Сумського національного аграрного університету, затверджених вченою радою СНАУ 03 квітня 2023 року, протокол № 14 відповідно до умов прийому до вищих навчальних закладів України у 2023 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.03.2023 року № 276 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 28.03.2023 року, а також відповідно до галузевих стандартів вищої освіти, що регламентують зміст освітньо-професійної програми та засобів діагностики якості підготовки магістра в галузі знань 07 «Управління і адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Мета вступного іспиту – оцінювання рівня професійної компетентності та ступеня засвоєння освітньо-професійної програми підготовки магістра (спеціаліста) за спорідненою або іншою спеціальністю.

Програма вступного іспиту містить змістові модулі нормативних навчальних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки освітньо-професійної підготовки магістра.

У списку рекомендованих джерел, що додається до програми, наведено перелік сучасної наукової спеціальної літератури, рекомендованої для використання при підготовці до вступного іспиту.

1. ВИМОГИ ДО СКЛАДОВИХ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступний іспит із фахового випробовування, що передбачає виконання певних кваліфікаційних завдань, є адекватною формою кваліфікаційних випробувань, яка об'єктивно і надійно визначає рівень освітньої та професійної підготовки випускників закладів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» (ОКР «Спеціаліст») в галузі знань 07 «Управління і адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування».

Вступний іспит складається з трьох етапів:

1-й етап – тестова перевірка знань, що формують уміння та навички магістра в галузі знань 07 «Управління і адміністрування» з таких дисциплін:

- «Гроші і кредит»;
- «Фінанси підприємств»;
- «Податкова система»;
- «Інвестування»;
- «Банківська система»;
- «Страхування».

2-й етап – теоретичне питання, що формують уміння та навички магістра в галузі знань 07 «Управління і адміністрування» з таких дисциплін:

- «Гроші і кредит»;
- «Фінанси підприємств»;
- «Податкова система»;
- «Інвестування»;
- «Банківська система»;
- «Страхування».

3-й етап - письмове розв'язання комплексної ситуаційної задачі з дисциплін, які формують уміння та навички магістра відповідної спеціалізації.

Зміст задачі відповідає змістовним модулям дисциплін: «Гроші і кредит»; «Фінанси»; «Податкова система»; «Інвестування»; «Банківська система»; «Страхування».

Вимоги до тестових завдань. Система базових тестових завдань сформована експертним оцінюванням кожного завдання і їх сукупності та охоплює всі змістовні модулі з комплексу дисциплін, які включено до вступного випробовування. Тестове завдання є закритої форми із запропонованими відповідями, в яких вибирають правильні з множини вибору (три-чотири відповіді, тільки одна з яких є правильною). Запитальна частина тестового завдання формулюється у стверджувальній чи запитальній формі стисло, чітко, без подвійного тлумачення. Елементи відповіді частини тестового завдання мають окрему індексацію. Можливі відповіді не відокремлюються будь-яким знаком та розташовуються під запитальною частиною. Добірка тестових завдань кожного варіанту включає таку кількість, яка є достатньою для забезпечення відповідної точності вимірювання і становить 25 тестових завдань. Представництво кожної дисципліни у кожному варіанті забезпечується пропорційно.

Вимоги до теоретичного питання - теоретичне питання, що формують уміння, зазначені у освітніх стандартах з таких дисциплін: «Гроші і кредит»; «Фінанси»; «Податкова система»; «Інвестування»; «Банківська система»; «Страхування».

Вимоги до комплексу комплексних ситуаційних задач. Комплексна ситуаційна задача за змістовними модулями кількох дисциплін моделює реальну ситуацію, з якою може зустрітися випускник напряму 07 «Управління і адміністрування» ОКР «Бакалавр» у практичній діяльності на первинних посадах, імітує процес підготовки, прийняття і реалізації фінансового управлінського рішення. Структурно задача складається із: характеристики ситуації (вихідні умови); інформаційного забезпечення; конкретного завдання – розробити альтернативні варіанти; обрати оптимальний варіант; обґрунтувати фінансове рішення; оформити його належним чином.

Кількість варіантів тестів вступного іспиту становить 25 рівнозначних варіантів.

Комплект завдань додається до програми.

2. ОЦІНЮВАННЯ СТУПЕНЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗНАНЬ ВИЗНАЧЕНИМ КРИТЕРІЯМ

Тестові завдання включають наступні дисципліни (100 балів):

1. «Гроші і кредит» має форму тестових завдань: 4 завдання по 4 бали за кожну правильну відповідь.
2. «Фінанси підприємств» має форму тестових завдань: 5 завдань по 4 бали за кожну правильну відповідь.
3. «Податкова система» має форму тестових завдань: 4 завдання по 4 бали за кожну правильну відповідь.
4. «Інвестування» має форму тестових завдань: 4 завдання по 4 бали за кожну правильну відповідь.
5. «Банківська система» має форму тестових завдань: 4 завдання по 4 бали за кожну правильну відповідь.
6. «Страховання» має форму тестових завдань: 4 завдання по 4 бали за кожну правильну відповідь.

При оцінюванні роботи кожне тестове завдання оцінюється окремо, потім підраховується загальна сума балів (100 балів).

Теоретичне питання – 40 балів.

Практична вправа – 60 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна отримати – 200 балів.

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІН ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

3.1. Гроші і кредит

Гроші в системі відтворення. Суть, функції та форми використання. Раціоналістична і еволюційна концепція походження грошей. Сутність грошей. Форми грошей та їх еволюція: товарні гроші, металеві гроші, кредитні гроші (банкнота, білонна монета, депозитні гроші, електронні гроші, квазігроші). Вартість грошей. Функції грошей.

Грошові системи та особливості їх національних форм. Суть грошових систем, їх будова та форми. Грошова маса та її структура. Особливості структури грошової маси України. Суть та структура національних грошових систем. Емісія грошей. Становлення грошової системи України. Обіг грошей. Грошовий обіг та його форми. Закони обігу грошей. Кругообіг готівкових грошей. Правила готівкового обігу в Україні.

Стійкість грошових систем та заходи щодо їх забезпечення. Сутність, призначення та структура грошової системи. Види грошових систем: біметалізм та монометалізм. Державне регулювання грошового обороту. Фіскально-бюджетна політика. Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти. Кредитні відносини та кредитні гроші. Концепції кредиту та кредитних відносин. Відносини власності в товарному виробництві. Кредит як специфічна форма відносин власності.

Будова та форми кредитних відносин. Сутність та структура кредиту. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування. Форми кредиту: грошова і товарна. Види кредиту: банківський, комерційний, державний, міжнародний, споживчий. Економічні межі кредиту на мікро- і макрорівні. Кредитні системи: суть, будова та форми. Сутність та структура кредитної системи. Банківська система: сутність, принципи побудови та функції.

Список рекомендованих джерел

1. Алексеев І.В. Гроші та кредит: навч. посібн. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 312 с.
2. Борисюк О. В. Фінансові інститути та фінансові ринки: конспект лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021. 105 с.
3. Вовчак О.Д., Костак З.Р. Історія грошей і банківництва: навч. посібн. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2016. 196 с.
4. Гроші та кредит: навч. посібн. / за ред. М.М. Дученко. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 108 с.
5. Гроші та кредит: підручник / за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с.
6. Іванчук Н. В. Гроші і кредит : навчальний посібник. Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
7. Ільчук П.Г. Гроші та кредит: підручник. Львів: Сорока, 2016. 410 с.
8. Історія грошей і банківництва: навч. посібник / О.Д. Вовчак, З.Р. Костак. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2016. 196 с.
9. Розвиток фінансового ринку України в умовах європейської інтеграції: проблеми та перспективи: колективна монографія /за заг.ред. В.Г. Барановой, О.М. Гончаренко. Харків:, 2019. 370 с.
10. Шпак Н.О., Ярошевич Н.Б., Побурко О. Я. Фінанси, гроші та кредит: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.
11. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с.

3.2. Фінанси підприємств

Сутність і функції фінансів підприємств. Фінансові ресурси. Основи організації фінансів підприємств. Основи фінансового механізму підприємства. Поняття та сутність грошових фондів та види власного капіталу. Безготівкові й готівкові розрахунки. Види банківських рахунків. Принципи організації розрахунків. Основні види безготівкових розрахунків підприємств (схеми їх застосування). Касові операції й організація контролю за дотриманням касової дисципліни.

Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства. Формування прибутку підприємства. Прибуток від реалізації продукції та його формування. Методи розрахунку прибутку від реалізації продукції. Сутність і методи обчислення рентабельності. Розподіл і використання прибутку. Розподіл прибутку підприємства між суб'єктами володіння і розпорядження.

Сутність і основи організації оборотних коштів. Визначення потреби в оборотних коштах. Джерела формування оборотних коштів. Показники стану і використання оборотних коштів. Вплив розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства. Нормування оборотних коштів для створення виробничих запасів. Нормування оборотних коштів у незавершеному виробництві і витратах майбутніх періодів. Нормування оборотних коштів для створення запасів готової продукції.

Амортизація на підприємстві та методи її нарахування. Балансова вартість основних виробничих засобів. Бюджет капітальних вкладень. Порядок індексації основних засобів. Фінансування капітального ремонту.

Основи кредитування підприємств. Банківське кредитування підприємств. Небанківське кредитування. Кредитний договір. Умови надання кредитів. Рейтинги банків щодо кредитування підприємств. Фінансова стратегія підприємств. Зміст, завдання та методи фінансового планування. Зміст фінансового плану та порядок його складання. Зміст і значення оперативного фінансового плану.

Список рекомендованих джерел

1. Бердинець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ. Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
2. Кальченко О. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / О. М. Кальченко, О. В. Шишкіна. Чернігів : Брагинець О. В., 2018. 522 с.
3. Маслак Н. Г., Строченко Н. І., Геєнко М. М., Рибіна Л. О., Маслак О. М., Лукаш С. М. Фінансове управління агропромислового виробництва : навчальний посібник. Суми, 2020. 353 с.
4. Мицак О. В. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / О. В. Мицак, Т. Я. Андрейків, І. Р. Чуй. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. унту, 2020. 195 с.
5. Нікола С. О. Фінанси підприємств: навч. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. 206 с.
6. Перков В. В., Добровольський П. А., Мельник О. І. Фінансовий механізм діяльності аграрних підприємств. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/7-2018/UKR/perkov.pdf>
7. Рибіна Л.О., Геєнко М.М., Борисова В.А. Управління фінансовою санацією підприємства: підручник. Суми, 2020. 168 с.
8. Фінанси підприємств : навч.-метод. посіб. / уклад. В. В. Зубченко, Л. М. Гутко. Біла Церква : БНАУ, 2020. 106 с.
9. Фінанси сільськогосподарських підприємств. За ред. д.е.н., проф. Борисової В.А. Суми: Видавництво СНАУ, 2018. 318 с.
10. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.
11. Фінанси. Навчальний посібник: експрес курс. За заг. ред. Волохової І. С. Харків: ПромАрт, 2018. 262 с.
12. Ярошевич Н.Б. Фінанси: Навчальний посібник. Львів: Видавництво «Простір-М», 2018. 298с.

3.3. Податкова система

Поняття податків та їх функції. Основні елементи податкової системи. Види податків та їх класифікація. Поняття податкової системи, її види. Основні елементи побудови податкової системи. Основні положення Податкового кодексу. Платники податків як складова частина податкової системи України. Порядок обчислення та сплати податку на прибуток підприємств. Поняття доходів та витрат при сплаті податку на прибуток. Поняття об'єкту та ставки при сплаті податку на прибуток підприємств. Порядок розрахунку розміру податку на прибуток. Податкова звітність щодо сплати податку на прибуток.

Порядок обчислення та сплати земельного податку. Порядок розрахунку збору за першу реєстрацію транспортного засобу. Порядок обчислення та сплати податку на додану вартість (ПДВ). Поняття платників та об'єкту при сплаті ПДВ. Поняття ставки та пільги при сплаті ПДВ. Сутність податкової накладної. Порядок складання податкової звітності при сплаті ПДВ. Порядок обчислення та сплати акцизного податку. Особливості сплати акцизного податку на товари вітчизняного виробництва та на товари, що імпортуються. Порядок обчислення та сплати мита. Поняття Єдиного митного тарифу. Види мита.

Порядок обчислення та сплати єдиного соціального внеску юридичними особами. Порядок розподілу коштів за цільовими фондами при сплаті ЄСВ. Порядок обчислення та сплати відрахувань до фізичними особами єдиного соціального внесок). Порядок розподілу коштів за цільовими фондами при сплаті ЄСВ фізичними особами. Сутність податку на доходи фізичних осіб. Особливості нарахування соціальної пільги при розрахунку податку на доходи фізичних осіб. Особливості сплати сільськогосподарськими підприємствами податку на додану вартість (ПДВ). Пільги щодо сплати ПДВ надані сільськогосподарським товаровиробникам. Види податкових декларацій щодо сплати ПДВ с/г підприємствами.

Список рекомендованих джерел

1. Бюджетний кодекс України (від 8 липня 2010 р. № 2456-VI із змінами і доповненнями) . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>.
2. Вдовиченко А. М., Козоріз Л. О., Паскалова А. Г., Пірникоза П. Податки і збори: сучасні тенденції та перспективи. Київ: «ФОП Лопатіна О.О.». 2019. 392 с.
3. Макурін А.А. Теорія оподаткування : навч. посіб. [Електронний ресурс] / А.А. Макурін; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2018. 75 с.
4. Мединська Т. В. Спеціальні податкові режими: загальні положення, облік і звітність : Навчально-практичний посібник / Т. В. Мединська, О. М. Чабанюк. Київ: Алерта, 2017 240 с.
5. Мельник П.В., Тарангул Л.Л., Варналій З.С. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи: монографія ДПАУ; Нац. ун-т ДПС України. НДЦ з проблем оподаткування К. : Знання України, 2018. 675с
6. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495 – VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
7. Податкова система: навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с
8. Податковий кодекс України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
9. Тарангул Л.Л. Планування податкових надходжень в Україні: теорія і практика : монографія. Ірпінь: НУДПСУ, 2019. 339 с.
10. Управлінські інформаційні системи в обліку та оподаткуванні : навчальний посібник / Краєвський В. М., Титенко Л. В., Паянок Т. М., Параниця Н. В., Богдан С. В. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 288 с

3.4. Інвестування

Інвестознавство, як галузь економічної науки. Економічна сутність інвестицій. Класифікація та форми інвестицій. Інвестиційний процес в державі з ринковою економікою. Інвестиційний ринок. Взаємозв'язок інвестиційного та фінансового ринку. Поняття та сутність інвестиційної діяльності. Макроекономічне регулювання інвестиційним процесом. Державне регулювання інвестиційної діяльності. Життєвий цикл інвестиційної діяльності. Сутність нормативно правового регулювання інвестиційної діяльності. Характеристика положень чинного законодавства щодо правового регулювання інвестиційної діяльності. Сутність планування інвестиційної діяльності. форми та види планування. Інвестиційне прогнозування. Джерела формування фінансових ресурсів інвестиційної діяльності. Інвестиційна привабливість. Рівні інвестиційної привабливості. Інвестиційний аналіз. Методологічні засади інвестиційного аналізу.

Сутність інвестиційного проектування. Поняття інвестиційного проекту. Порядок розробки інвестиційних проектів. Класифікація інвестиційних проектів. Бізнес-планування інвестиційного проекту. Фінансове планування реалізації інвестиційного проекту. Бюджетування, як форма планування інвестицій. Шляхи активізації інвестування. Державна кредитно-інвестиційна політика. Поняття ефективності інвестицій. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів. Основні показники ефективності реальних інвестиційних проектів. Моніторинг реалізації інвестиційних проектів. Технічний інжиніринг та інвестиційно-консалтингові послуги. Оцінка умов розміщення об'єктів інвестування. Фінансова (комерційна) бюджетна та економічна оцінка ефективності інвестування. Статичні та динамічні методи оцінки: переваги та недоліки. Поняття та сутність інвестиційних ризиків. Методологія оцінки інвестиційних ризиків. Ризик-менеджмент інвестиційних проектів.

Список рекомендованих джерел

1. International investment law in the arbitration process / Sergiy A. Voitovich. Kyiv : Юридичний світ, 2019. 269 с.
2. Бобровська О.Ю., Савостенко Т.О., Кондрашихін А.Б. Публічне управління інвестиціями в умовах ринкових трансформацій : навч. посіб. 2-ге вид., допов. Дніпро: ГРАНІ, 2018. 238 с.
3. Захарченко Н.В. Інвестування: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої школи. Одеса, 2018. 184 с.
4. Зелені інвестиції у сталому розвитку: світовий досвід та український контекст. Аналітична доповідь. 2019. Київ. 316 с.
5. Кальний С. В. Інвестування: практикум : навчальний посібник / С. В. Кальний. Київ : Видавництво «Наукова столиця», 2020. 135 с.
6. Лактіонова О. А. Л 19 Навчальний посібник з дисципліни «Інвестування» Донецький національний університет імені Василя Стуса – Вінниця. 2019. 256 с.
7. Менеджмент інвестиційної діяльності : підручник / М. П. Бутко, І. М. Бутко, М. Ю. Дітковська та ін.; за заг. ред. М. П. Бутка. К., 2018. 480 с.
8. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1560-12>.
9. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
10. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.2006, № 93/96. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр>.
11. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006, № 3480-15. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
12. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Якимів А.І. Державне управління інвестиційною діяльністю: Навчальний посібник Львів.: «Новий Світ-2000», 2020. 429 с.

3.5. Банківська система

Уявлення про суть банку з позиції його історичного розвитку. Період зародження банку і банківської справи. Умови переростання кредитора в банк. Реорганізація банків та їх ліквідація: види, вимоги та порядок. Банк як головна складова фінансово-кредитної системи. Види та класифікація банків. Банківські об'єднання. Банки другого рівня банківської системи України та організаційні основи їх функціонування.

Організаційна структура та управління банком. Функціональна, дивізіональна та матрична структура банку. Функції та компетенція загальних зборів учасників банку, наглядової ради, правління (ради директорів), ревізійної комісії, служби внутрішнього аудиту та постійно діючих комітетів. Сутність, основні принципи організації банківських операцій, їх класифікація. Взаємодія структурних підрозділів банку при виробництві і продажу банківських послуг. Власний капітал банку, його структура, джерела формування, функції та значення. Методики розрахунку капіталу банку (балансовий, регулятивний та економічний). Достатність капіталу банку. Фактори, що визначають достатність капіталу банку. Основні критерії і стандарти оцінки власного капіталу банку згідно з вимогами Базельської угоди. Показники нормативів капіталу для банків України.

Залучені ресурси банку, операції, пов'язані з їх формуванням. Економічний зміст депозитних операцій, їх класифікація та загальна характеристика. Особливості депозитних рахунків до запитання, строкових та ощадних вкладів. Укладання депозитного договору та встановлення депозитної процентної ставки. Фактори, які впливають на рівень депозитного процента.

Міжбанківська торгівля ресурсами. Роль міжбанківського кредитування, функції та структура ринку міжбанківських кредитів. Практика здійснення операцій з міжбанківського кредитування. Особливості одержання кредитів від НБУ. Механізми рефінансування комерційних банків. Операції, пов'язані з отриманням (наданням) кредитів від інших банків. Основи організації

грошових розрахунків у народному господарстві. Характеристика платіжного обороту. Готівкові та безготівкові розрахунки. Суть і принципи організації безготівкових розрахунків. Системи і законодавча база розрахунків в Україні. Відкриття і ведення банківських рахунків. Характеристика різних видів рахунків

Порядок видачі та обслуговування платіжних карток. Здійснення касових операцій із застосуванням платіжних карток. Здійснення касових операцій через банкомати. Особливості виплати заробітної плати з використанням платіжних карток. Технологія безготівкових розрахунків з використанням платіжних карток. Механізм здійснення розрахунків при купівлі товару з використанням платіжних карток. Порядок операцій еквайрінгу при розрахунках платіжними картками за товари (послуги). Порядок розрахунків платіжними картками за кліринговою схемою міжбанківських розрахунків.

Сутність та функції кредиту, його роль в економіці. Економічна основа банківського кредиту. Суб'єкти кредитних відносин. Кредитні операції в структурі банківських активів. Види банківського кредиту. Організація кредитної діяльності банку. Особливості укладення кредитних договорів. Поняття кредитного портфеля банку та його якісна характеристика.

Сутність торговельних валютних операцій та їх класифікація. Економічні основи міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків: суть, види, загальна характеристика. Банківський переказ. Інкасова форма розрахунків. Документарний акредитив. Оплата товарів (робіт, послуг) з використанням пластикових карток, чеків та векселів.

Касові торговельні валютні операції. Угоди типу тод, том та спот. Документи, що є підставою для купівлі іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку. Особливості купівлі, обміну іноземної валюти за торговельними, неторговельними операціями та за операціями, пов'язаними з рухом капіталу. Строкові торговельні валютні операції. Форвардні угоди.

Список рекомендованих джерел

1. Банківська система: навчальний посібник; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.
2. Варцаба В.І., Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика: Навч. посібн. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 364 с.
3. Дубина М.В., Грубляк О.М., Жаворонок А.В., Абрамова А.С., Савчук Д.Г., Вікнянська А.О. Ринок фінансових послуг. Навчальний посібник. Чернігів, 2018. 352 с.
4. Історія грошей і банківництва: навч. посібник / О.Д. Вовчак, З.Р. Костак. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2016. 196 с.
5. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
7. Про Національний Банк України: Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV . URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
8. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. С 24 Фінансовий менеджмент у банку. Навчальний посібник. Дніпропетровськ: Пороги, 2016. 192 с.
9. Стечишин Т.Б., Малахова О.Л. Банківська справа: навч. посібн. Тернопіль:ТНЕУ. 2018.
10. Трусова Н.В., Нестеренко С.А., Якушева І.Є. та ін. Фінансовий ринок. Навчальний посібник. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с.
11. Юрій К.К. Міжнародні розрахунки і валютні операції: навч. посіб. Чернівці, 2017. 251 с.

3.6. Страхування

Історія розвитку страхування в світі та в Україні. Економічна сутність страхування. Категорія страхового захисту. Комерційне і соціальне страхування. Поняття страхового фонду. Організаційні форми страхового фонду: централізований страховий фонд; фонди самострахування; фонди страховиків. Соціально-економічна природа страхового фонду і принципи його формування. Категорія страхування: зв'язок страхування з розвитком ринкових відносин. Місце страхування у фінансовій системі суспільства. Страхування як система перерозподільчих відносин по відшкодуванню збитків. Функції страхування.

Поняття ризику в страхуванні. Ризик як ймовірносний розподіл результатів діяльності; ризик як ймовірність відхилення фактичних результатів від запланованих; ризик як розподіл ймовірності збитків. Вимір ризиків: середнє очікуване значення, дисперсія, стандартне відхилення, коефіцієнт варіації. Класифікація ризиків. Чисті і спекулятивні ризики; фундаментальні і часткові ризики. Класи ризиків. Ознаки розмежування ризиків, що страхуються. Технічна одиниця страхування. Критерії страхувальності ризиків: випадковість розподілу збитку; оцінка розподілу збитку; однозначність розподілу; незалежність ризиків, що страхуються, можливість оцінки максимального розміру збитку. Страховий портфель страховика, його характеристики, вплив на ситуацію прийняття рішень.

Цивільний кодекс України і Закон України «Про страхування» - про організаційно-правові форми страховиків. Характеристика основних типів страхових організацій: товариство з обмеженою відповідальністю, закрите акціонерне товариство, відкрите акціонерне товариство. Товариство взаємного страхування. Ліцензування страхової діяльності. Класифікація видів діяльності, що ліцензуються. Умови одержання ліцензії, вимоги щодо розміру сплаченого статутного капіталу та інших власних засобів. Бізнес-план страхового підприємства. Порядок видачі ліцензії. Обмеження, призупинення і відклик ліцензії на здійснення страхової діяльності.

Список рекомендованих джерел

1. Аранчій В. І., Остапенко О. М., Остапенко Т. М.. Страховий менеджмент: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2018. 252 с. 17.
2. Борисова В.А. Страховий менеджмент / Навчальний посібник. Суми: Видавництво СНАУ, 2018. 458с.
3. Борисова В.А. Страхові послуги: монографія. Суми: Довкілля, 2014. 408 с.
4. Журавка О.С., Бухтіарова А.Г., Пахненко О.М. Страхування. навч. посіб. Суми. Сумський державний університет. 2020. 350 с.
5. Квасницька, Р. С. Доценко І. О. Соціальне страхування. навч. посіб. Кам'янець-Подільський. Друкарня Рута, 2019. 356 с.
6. Клапків Ю.М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку: монографія: Тернопіль: ТНЕУ, 2020. 568 с.
7. Марценюк О.В., Польова О.Л., Руда О.Л. Страхування сільськогосподарських ризиків. Навчальний посібник. ВНАУ, Вінниця. Видавець ФОП Кушнір Ю.В. 2020. 380 с.
8. Пікус Р.В., Лобова. М.В. Страховий захист підприємницької діяльності в аграрному секторі економіки України: монографія. Київ. Логос, 2018. 192 с.
9. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 9 лип. 2003 р. № 1057-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>
10. Про страхування : Закон України від 7 берез. 1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>
11. Сосновська О.О. Страхування. Навчальний посібник. Київ, університет ім. Б Грінченка. 2021. 328 с.
12. Соціальне страхування : підруч. / за ред. О. П. Кириленко та В. С. Толуб'яка. Тернопіль. Екон. думка ТНЕУ, 2016. 516 с.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Критерії оцінювання знань осіб, які вступають за ступенем вищої освіти «Магістр» галузі знань 07 «Управління і адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

1 – й етап – тестова перевірка знань.

25 тестів по 4 бали за кожну правильну відповідь. Максимум 100 балів.

2 – й етап – оцінювання теоретичного питання (1 питання) – максимум 40 балів за правильну відповідь:

40 балів – відповідь повна, розгорнута, демонструє знання основних понять і категорій, логічний і змістовний аналіз матеріалу;

32 бали – недостатня повнота відповіді, основні поняття і категорії викладені нечітко, тезисно;

24 бали – недостатня повнота відповіді, основні поняття і категорії викладені нечітко, не містить аналізу, висновків;

0 балів – не приступав до виконання завдання.

3 – й етап – оцінювання письмового розв'язання комплексної ситуаційної задачі (1 ситуаційна задача) – максимум 60 балів за правильну відповідь

60 балів – відповідь містить послідовний і аргументований розв'язок задачі, продемонстрована здатність робити власні висновки та пропозиції;

45 балів – відповідь є не аргументована, алгоритм розв'язку дотриманий, але мають місце помилки в розрахунках, недостатньо аргументовані висновки та пропозиції;

36 балів – задача вирішена з грубими помилками, відсутні висновки та пропозиції;

0 балів – не приступав до виконання завдання.

Максимальна кількість балів, які можна отримати – 200 балів.

До участі в конкурсі допускаються вступники, які на вступному випробуванні отримали **не нижче 100 балів**.